

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000461

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-03-2026

Статус: Відмінена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мороз Володимир Миколайович

2. Volodymyr Moroz

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: практична психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12175

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.81

Тема дисертації:

1. Ургентна адикція як психологічний чинник депрофесіоналізації військовослужбовців Збройних Сил України
2. Urgent addiction as a psychological factor of deprofessionalization of servicemen of Armed Forces of Ukraine

Реферат:

1. Мороз В.М. Ургентна адикція як психологічний чинник депрофесіоналізації військовослужбовців Збройних Сил України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертаційну роботу присвячено теоретичному обґрунтуванню та емпіричному дослідженню особливостей зумовлення ургентною адикцією депрофесіоналізації військовослужбовців. У дисертації проаналізовано підходи учених до психологічної структури особистості, множинності її внутрішніх чинників, що характеризують її суб'єктивні ресурси для протистояння негативному впливу оточуючого середовища чи ризиконебезпечних ситуацій. Зроблено висновок про те, що в умовах військово-професійної діяльності можливий прояв регресивно-негативних тенденцій, що може проявлятися як деформації (спотворення) та деструкції (руйнування) як самої особистості професіонала, так і функціональної та відповідної професійному стандарту моделі його діяльності. Виокремлено основні групи адиктивних поведінкових чинників, що призводять до депрофесіоналізації: об'єктивно-суб'єктивні чинники депрофесіоналізації особистості, які пов'язані з

адиктивною організацією, якістю управління, професіоналізмом керівників; суб'єктивно-особистісні чинники, які зумовлені особливостями адиктивної особистості та характером взаємостосунків, що впливають на процес депрофесіоналізації; чинники невідповідності професії вимогам адиктивного фахівця; професійно-діяльнісні чинники адиктивної особистості. Доведено, що психологічна структура адиктивної поведінки особистості характеризується змінами в мотиваційно-потребнісній (зниження мотивації та потреби в досягненнях, зміна професійних настанов, гедоністична та адиктивна потреба, збіднення мотиваційного поля) та вольовій (перерозподіл вольового потенціалу в бік адиктивної реалізації) сферах, утилітарною системою ціннісних орієнтацій особистості за край низького рівня їхньої реалізованості, малою критичністю; самоактуалізація адиктивної особистості відбувається в межах адиктивної субкультури, що може призвести до депрофесіоналізації особистості. Розроблено та апробовано авторську Методику визначення груп адиктивного ризику військовослужбовців Збройних Сил України. Методика є скринінговим інструментом, який охоплює найбільш важливі для діагностування у військовослужбовців види нехімічних залежностей та дає змогу визначати інтегральний показник адиктивної поведінки, що дозволить забезпечити своєчасне професійне втручання задля попередження стадій прогресуючого розвитку адикцій і, як наслідок, розвитку депрофесіоналізації військовослужбовців. У результаті емпіричного дослідження визначено особливості зумовлення депрофесіоналізації військовослужбовців, які виконують інтелектуальні та адміністративно-управлінські завдання у військових установах адиктивними поведінковими чинниками. Встановлено, що в досліджуваній вибірці для переважної більшості військовослужбовців (близько 80%) властивими є низькі або нижчі за середні показники вираженості професійного вигорання та деформації. Лише у незначній їх кількості (до 5%) такі показники є вищими за середні або високі. У досліджуваних найбільший прояв мають такі поведінкові залежності, як трудова, ургентна, залежність від комп'ютерних/онлайн ігор, любовна залежність та залежність від здорового способу життя. Встановлено, що значний перелік поведінкових адикцій військовослужбовців, особливо у випадку їхнього помірного вираження, не може розглядатися як негативні чинники, у тому числі й такі, які зумовлюють прояви депрофесіоналізації. Розроблено Програму профілактики ургентної адикції у різних категорій військовослужбовців Збройних Сил України в процесі виконання службових обов'язків. Метою Програми є попередження розвитку і поширення серед військовослужбовців Збройних Сил України ургентної залежності. Програма передбачає виконання завдань: сприяти розумінню ургентної залежності у військовослужбовців, ознайомити з чинниками її розвитку, особливостями прояву та наслідками в усіх сферах життєдіяльності; удосконалити навички розпізнавання чинників розвитку ургентної залежності і пошуку шляхів мінімізації стресогенності службової діяльності; розвинути вміння і навички застосування практичних інструментів для ефективного функціонування та запобігання розвитку ургентної залежності у військовослужбовців. Розроблено Практичні рекомендації командному складу підрозділів та психологам щодо профілактики розвитку ургентної адикції у військовослужбовців Збройних Сил України під час виконання посадових обов'язків.

2. Moroz V.M. Urgent addiction as a psychological factor in the deprofessionalization of servicemen of the Armed Forces of Ukraine. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript. The dissertation is devoted to the theoretical justification and empirical study of the peculiarities of the urgent addiction to the deprofessionalization of military personnel. The dissertation analyzes scientists' approaches to the psychological structure of personality, the multiplicity of its internal factors that characterize its subjective resources for resisting the negative influence of the environment or risky situations. It concludes that in the context of military-professional activity, regressive-negative tendencies may manifest themselves as deformations (distortions) and destructions (destruction) of both the professional's personality and the functional and professional standard model of his activity. The main groups of addictive behavioral factors leading to deprofessionalization have been identified: objective-subjective factors of deprofessionalization of the individual, which are related to addictive organization, quality of management, and professionalism of managers; subjective-personal factors caused by the characteristics of an addictive personality and the nature of relationships that influence the process of deprofessionalization; factors of the profession's incompatibility with the requirements of an addictive specialist;

professional-activity factors of an addictive personality. It has been proven that the psychological structure of addictive behavior is characterized by changes in the motivational-need sphere (decreased motivation and need for achievement, change in professional attitudes, hedonistic and addictive needs, impoverishment of the motivational field) and the volitional (redistribution of volitional potential towards addictive realization) spheres, a utilitarian system of value orientations of the personality with an extremely low level of their realization, low criticality; self-actualization of an addictive personality occurs within the addictive subculture, which can lead to the deprofessionalization of the personality. An author's methodology for determining the addictive risk groups of servicemen of the Armed Forces of Ukraine has been developed and tested. The methodology is a screening tool that covers the most important types of non-chemical addictions for diagnosis in military personnel and allows determining an integral indicator of addictive behavior, which will ensure timely professional intervention to prevent the stages of progressive development of addictions and, as a result, the development of deprofessionalization among military personnel. As a result of empirical research, the characteristics of the deprofessionalization of military personnel who perform intellectual and administrative-management tasks in military institutions due to addictive behavioral factors have been identified. It has been established that in the sample studied, the vast majority of military personnel (about 80%) have low or below-average levels of professional burnout and deformation. Only a small number of them (up to 5%) have above-average or high levels. The most common behavioral addictions among the subjects were work addiction, urgency addiction, addiction to computer/online games, love addiction, and addiction to a healthy lifestyle. It has been established that a significant list of behavioral addictions among military personnel, especially in cases of moderate expression, cannot be considered negative factors, including those that cause manifestations of deprofessionalization. A program for the prevention of urgent addiction among various categories of servicemen of the Armed Forces of Ukraine in the course of their official duties has been developed. The aim of the Program is to prevent the development and spread of urgent addiction among servicemen of the Armed Forces of Ukraine. The Program provides for the following tasks: to promote understanding of urgent addiction among military personnel, to familiarize them with the factors of its development, the peculiarities of its manifestation and consequences in all spheres of life; to improve the skills of recognizing the factors of the development of urgent addiction and finding ways to minimize the stressfulness of official activities; to develop the skills and abilities to apply practical tools for effective functioning and prevention of the development of urgent addiction among military personnel. Practical recommendations have been developed for command personnel of units and psychologists on the prevention of the development of urgent addiction in military personnel of the Armed Forces of Ukraine while performing their official duties.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121U000144

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Національна безпека і оборона

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мороз В.М. Огляд досвіду формування і забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців армії США. Вісник Національного університету оборони України, НУОУ, м. Київ, № 3 (67), 2022 р., Київ, 2022. С. 80-88.
- Мороз В.М. Особливості прояву та профілактики у військовослужбовців ургентної адикції. Вісник Національного університету оборони України, НУОУ, м. Київ, № 4 (68), 2022 р., Київ, 2022. С.98-106
- Мороз В.М. Поняття "деперсоналізація" як актуальна проблема сучасної психології. Вісник Національного університету оборони України, НУОУ, м. Київ, № 2 (72), 2023 р., Київ, 2023. С. 84-92
- Мороз В.М. Аналіз поглядів на проблему ургентної адикції та адиктивної поведінки в сучасній психології. Вісник Національного університету оборони України, НУОУ, м. Київ, № 5 (75), 2023 р., Київ,

2023. С.78–86

- Мороз В.М. Методика визначення груп ризику військовослужбовців Збройних Сил України з ургентною адикцією. Вісник Національного університету оборони України, НУОУ, м. Київ, № 2 (84), 2025 р., Київ, 2025. С.121–126.
- Мороз В.М. Особливості зумовлення депрофесіоналізації військовослужбовців адиктивними поведінковими чинниками. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Психологія. м.Ужгород, 2025. №1. С.98–105.
- Мороз В.М. Профілактика професійних адикцій військовослужбовців Збройних Сил України. “Габітус”, ПНДІЕтаІ, м. Одеса, № 70, 2025 р., С.167–171
- Мороз В.М. Профілактика адиктивної поведінки як чинник зниження ризиків депрофесіоналізації військовослужбовців: загальні підходи. Вісник Національного університету оборони України, НУОУ, м. Київ, № 3 (85), 2025 р., Київ, 2025. С.132–140
- Мороз В.М. Дослідження депрофесіоналізації військовослужбовців з ознаками адиктивної поведінки. Вісник Національного університету оборони України, НУОУ, м. Київ, № 4 (86), 2025, Київ, 2025. С.131–140
- Стасюк В.В., Мороз В.М. Психологічні аспекти депрофесіоналізації особистості в контексті впливу професійних адикцій “Габітус”, ПНДІЕтаІ, м. Одеса, № 78, 2025 р., С. 163–169
- Стасюк В.В., Мороз В.М. Ургентна адикція, адикція, адиктивна поведінка: поняття та сутність. Перспективи та інновації науки. № 12 (58), 2025. С. 4255–4267

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: авторська методика визначення груп адиктивного ризику військовослужбовців збройних сил України, програма профілактики розвитку розвитку ургентної адикції у військовослужбовців збройних сил України

Охоронні документи на ОПІВ:

Виконання

Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №122245 від 22.12.2023

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стасюк Василь Васильович
2. Vasyl V. Stasiuk

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7943-8456

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приходько Ігор Іванович
2. Ihor Prykhodko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія Національної гвардії України

Код за ЄДРПОУ: 08610502

Місцезнаходження: майдан захисників України, Харків, Харківський р-н., 61001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сафін Олександр Джамілійович
2. Oleksandr D. Safin

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5745-8635

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фомич Микола Володимирович
2. Nikolay V. Fomich

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1253-2656

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 39117736

Місцезнаходження: вул. Онопрієнка, Черкаси, Черкаський р-н., 18034, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олійник Леонід Віталійович

2. Leonid V. Oleynik

Кваліфікація: д.пед.н., старший науковий співробітник, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7375-1281

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Хміляр Олег Федорович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Хміляр Олег Федорович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Мороз Володимир Миколайович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна